

علوم اجتماعیه مجموعه گار

هر آیک برنجی کونی نشر اولتور

مؤسساری

احمد شعیب ، رضا نوری ، محمد جبار

مندرجات

علوم اجتماعیه: بدیع نوری. — ۱۳۲۷ سنه-بی اسباب
موجبه لایحه سی مابعد و ختام: محمد جاوید. — تحولات
فکریه: بدیع نوری. — آوروپا مراکز مدنیه-سنده اجرا
ایدیل تدقیقات نتایجی مبین دیوان محاسبانه تقدیم اولونان
راپورلر: حسن نجین.

مدیر و صاحب امتیازی:

محمد جبار

نسخه سی: ۱۰ غروش

استانبول

امور اداره و تحریریه: طنین مطبعه سی.

۱۳۲۷

تحويلات فكريه

۲۳

— مرقعات رهيءَ اجتماعي —

ماهيتي اعتباريله فرقه ومكتب منازعات ومجالاتندن آزاده قالمق لازم كلن برشي ؛ « لوقرەس » ك تعبيرى وجهله « عباد تكدۀ حضور وسكونده ساكن اولان » بريى وار ايسه ، اوده حقيقتدر . حقيقت ، انحراف وتعدد قبول ايتيهن ماهيت حقيقيه در كه بو ، انسانلرك آرزولرندن خارج وانلردن بوسبتون مستقل اولديني ايجون برطاقم قوانين ثابتہ وغير متحوليه كوره لايىنقطع تحقق وتظام ايدر . بناء عليه حقيقت ، قوانين طبيعیهك عدم قابليت تحولييه سندن اك زياده مستفيد اولان بر عنصر اولمق ، وافكار هر دم متلاطمه مياننده بوتون انسانلرك اتفاق كرده لرى اولان بر ساحه متينه تشكيل ايتك لازم كلور كجي كوريلور .

مع مافيه ، مصادمه افكار بوراده ده وقوعه كليور ، وافكار معا كسهك تصادفى ايجون بك طار بر ساحه ي احتوا ايتسنه رغماً افكار وتصورات بوراده ده يكدىكرى ايله چارپشمقندن خالى قالمامشدر . حتى باسقالك بو وادیده اوله رق سويلديكى « بيره نهك بو طرفنده كى حقيقت ، اوتہ طرفنده بر خطادر » سوزى بيله حقيقت اطرافنده دونن افكار

متخالفه فی ایضاحه کفایت ایتمز . بر مملکتک حدودی داخلده بیلکه اک
اساسلی حقیقتلر بحثنده شدتلی اختلافات تکیون ایدر ، و فرقه لره انقسام
و مجادلات متبادیه سنی احداث و دعوت ایلر . مسائل اعتقادیده کی مخالفلر ،
مخالفتلری مرتبه شدت و قطعیه ایصال ایدرلر . مسائل دینی ، فلسفیه و فنییه
متعلق جدل و مناظره تاریخنک تدقیق و مطالعه سی صرف تحری حقیقته
منحصر اولان بووادیده مشهود اولان بو حقیقت مؤسسه فی درجه علانیه
ایصال ایلر .

بروقت اولور که کاهنلر ، ایستبر طاقم عنعنات عائلیویه متوارث اولان
برعائله رئیس و یا ایستر طریقت دینییه منسوب اولسونلر ، کندیلری
صدای الوهیتک سامع یکانه سی ، امرائیهنک ترجمان بیانی عدواعتبار ایدرلر :
تصورات و بیانلری حاکمانه وضع و تأسیس والوهیت نامه آکا اعتقاد
ایتمکی امر ایدرلر . بودور ، دور اعتقادیدر . اوکوست قونت بو حالئی حالت
اعتقادیه نامیلر توصیف و بر جمعیتک بو حالتدن الکز بر کره ضرور ایدر بیلر جکی
قصدا تمک ایستدی ایسه ده تدقیقات تاریخیه اثبات ایدرلر که اعتقادات دینییه
حتی بو نوع اعتقاداتک بعضیسی افکارندن تماماً منخسف اولان جمعیتلر ده بیلر ،
تکرار عودت و تظاهر ایتکه محکومدر .

مؤسسات دینییه حکومتک تحت حمایه سنده معمور و آبادان اولدقلری
ویا حکومتدن آیری بر فرقه تشکیل ایتدکلری ایام سکونده افکار مخالفه
فکر دیانت شکل ظاهر سی تحتده ازیلور ، فکری بر حال انفرادده قالور ،
ویا خود افکاری صیق بردارده داخلنده محصور براقور ، معقول شیلری
یوکسکدن و علناسویله مک جساتنده بولنالره قارشلی لغتلر یاغدیریلور ،
و مثلاً ارضک متحرک اولدیغنه دائر اولان اعتقاد و فکرینک خطا اولدیغی ،
زانو بزمن تضرع اوله رق اعتراف ایتدیریلور ؛ بترستلکک خرافاتنه
اعتقاد ایتمه مک کبی بر جسات فکریده بولنان . بو قراتلره زهرلر ایچیریلور ؛
فن و حکمتک دائره رسمیه ده چیزیلن حدوددن خارجه حقیقه میه جغه اعتقاد

ایستدیرمک املیه بوکا مخالف فکر طاشیان ملحدلر ، سائرلرک بونلری تقلید ایتمه ملرینی تأمین ایچون ، مراسم مخصوصه ایله احراق بالنار ایدیلور ، وایشته بواجرا آت یاپلدن صکره هرشی عنعنه سابقه دائرمنه رجوع ایدر ، یالکز اعتقادات ، حاکم ومستقل اوله رق ، فکرلرده فرمانهرما اولور ایدی .

حالبوکه انقلابیه قریب اولان هنکاملرده کیفیت بو مرکزده اولماز . اسباب موجبیه ی نه اولورسه اولسون ، تهیجات فکریه یه بوزمانلرده غلبه ایدیلهمز ، وفکر مخالفت آزچوق سربست بر صورتده ارائه موجودیتدن خالی قالمز . ایشته بوزمانده هراییکی طرف بیاتها جدل و مناظره نتیجه سنده اساسی یکدیگری مناض ایکی مخالف فکر قبول ، و بوفکرلری مدافعه وترویج ایدرلر . بومناض فکرلر آلت اتخاذ اولنان استدالات منطقیه ایله تکمیل ایده ایده علم طبیعت وبشر اوزرنده مؤثر بر طاقم افکار متضاده نالیده تولید ایدر . وایشته بوضورتله حقیقت طبیعت وحقی ماهیت بشر حقنده بر برینک تقیضی برچوق افکار تحمیت ایدر .

مثلا شمیدیکی متفکر و عالم اورویا به تقدم ایدن حالت سابقه دینه نك افکارده حکمران اولدینی زمانلرده عالم طبیعتی طرز تلقیسی تدقیق اولنه حق اولورسه کوریلورکه اول زمانلرده طبیعت بر طاقم قوای اصمه ، عامیه ومقدوره نك حکمفرما اولدینی برمیخانیکیت صرفه دکل ، بلکه مدرک وصاحب اختیار برطاقم قوتلرک اداره ایتدیکی بر محیط اوق اوزره تلقی ایدلمشدر . بوعالمی اداره ایدن مخلوقات ، انسانلر ایله خاربه و آنلرک افعال وحرکاته اشتراک ، وغرضاً بیان ایده جکبری آثار شکرانندن اظهار سرور ایتمکه ، ارائه ایده جکبری آثار لاقیدی ویا خصوصیتدن منفعل اولمغه ویاخود خلاف اعتقاده بولنان مجرملری بالخاصه ملحدلری جزا دیده ایتمک ایچون دعالر ، قربانلر نذرلر ایله استعجاب خوشودیرینه چالیشان ظرفه اظهار تمایل و طرفگیری ایتمک خصلتیه متصف ایدیلر . عالم طبیعت

اوزرنده حاکم و مقنن اولان یالکیز بوقوتلردر، بو اراده‌لردر. طبیعتده بعضاً مشهور اولار. یکنسقی وانتظام بوقوای فاعله‌نک اوزمانلرده اولیه حرکت ایتک آرزو ایتلرندن ایبری کیشدر؛ یوقسه بوقوتلرک، بویه بر انتظامک اسیری اولغه مجبوریتلری یوقدر. بونار، وضع و ایجاد ایتدکاری قوانیندن منافع عالیة عدل و حق ایله ایضاح اولنان برطاقم آرزو و هوسات نامنه انحراف ایدمیلورلر. بناءً علیه اول زمانلر ایچون احوال خارق‌العاده، کرامت‌لر، کهانت‌لر غیر ممکن شیلر دکلدر، بلکه صرف معنویتدن متشکل و اوقوتله اداره اولندیغی فرض اولنان عالم امکانک تشکلاتی میاننده عناصر اصلیه‌سی مقامنده بولورلر. وبناءً علیه زمانک اخلاقیاتی بوفکرلرله مشبوع بولور ایدی.

بوندن‌بشقه بومعتقدلرک نظرندده احوال خارق‌العاده یالکیز علم اخلاق نقطه نظرندن اعتماد اولنه‌جق بر عنصردن عبارت دکل ایدی، بلکه موقع بحث و مناظره‌یه وضی جائز و اثباته محتاج اولمیان بونوع حقیقتلری ایضاح و اثبات ایچون ماهیتی و منبعی آنجق الوهیت کی بر طاقم قوای خارقیه و اوامرینه اسناد و محاکمات عقلیه‌دن منع صورتیه ممکن اوله بیلیمیشیدی.

قدیم یونانیلردن بر مثال: قهرمان آشیل تروا قهرمانی آغا نمونه حدث ایدرک عموم یونانیلر مجلسنده تحقیر ایچون اوزرینه هجوم ایده‌جکی صرده «آنه‌نا» نک، عقل و حکمت مجبوره‌سنک انظار تهدیدکاری قارشوسنده سرفرو ایتکه مجبور اولور وایلیدا محررینک آته‌نادن تلقی ایدلیدیکنی حکایه ایتدیکی بواصرک نتیجه‌سی اوله‌رق کورپورزکه بو ایکی قهرمانک اشتراک مساعیسیله یونان قومی تروالیرله قارشو بر غلبه کامله احراز ایدورلر. ایشته‌بوصورتله یونانیلرک مقدرات آتیه‌سنی بر معبوده‌نک کیزی بر نظری تأمین و توثیق ایتش اولور.

رومالیلر عندنده معبودلر احوال و خیمه و مشکله قارشوسنده

آرزوی خودلرینی اظهار واره ایتمک صورتیه ملتک مقدرات آتیه سنه حکمران اولمشار ایدی : مثلاً بر دوئمانک مغلوبیتی اخطارات سماویه به اتباع شوبله طورسون ، بلکه مقدس طاوقلری دکزه آتمق صورتیه اعلان کفر وعصیان ایدن بر قونسلسوسک جزای یلیقی اولیق اوزره تصور ایتمشار ایدی .

قسط:طین واردولرینک سهاد آتشین یازیلر ایله « ظفر بوراده در » عباره سنی محتوی صلیبی کورملری دیانت عیسوییه قبون ایتلمرینه وعالم اجتماعیه بر انقلاب عظیم تحصیلنه وسیله اولمشدر . متفکر « آرتور بوئر » ک قولنجه خرسیتیانلقده خوارق ، عمومی اولمقدن زیاده بر حال مستئنا اولمغه رغماً انتظار و افکار عمومیه ده بویوک بر رول اوینامقدن خالی قالمامشدر . موسی ایله نظراً اعزهنک صلابت دینیه لری سایه سنده حال جیاتلرنده اکتساب ایتدکلی اعمال خوارق خاصه سی وفاتلردن صوکره متروکاتلرینه ده انتقال ایتمشدر . حتی بو متروکات ، معین و محدود خاصه لری ایله ده قالماش ؛ متدین و معتقدلر نظرنده برر آلت خوارق شککنده بر طاقم اوصاف جدیده دخی اکتساب ایتمشدر . حتی بو قوای خارقه اعزهنک تماس ایتدیکی سائر اشیایده شامل اولمشدر . مثلاً اعزهدن سیاستیه نجریمه دار وامانه ایدن اوق ، مارتن کیدیکی زرهک بر پارچه سی و بوقیلدن بر چوق شیلرک صاحب و متصرفلری معتقدلر نظرنده بر طاقم خصائص و قوای خارقه اکتساب ایدرلر .

بوتون اقوامک معتقدات خصوصیه سی تدقیق اولونورسه کافه سنک ده ماهیت حقیقی بر برینه مقارب بویله بر طاقم خوارق آرقه سنده استار ایتمش بر شکله تصور ایتدکلی کورولور بوتصور ، اعتقادات دینیه محصولیدرکه بوراده قوانین طبیعیه یالکیز الوهیتک بر امرندن عبارتدر . بوامر دخی کائناتک و بشرک اداره معنویه و اخلاقیه سنک ایجاب ایتدیکی درجه ده استثنات و انحرافات تابعدر .

بونلرک معارضلرینک وضعیت فکریه لری ایسه بوسبوتون باشقه وحتی اساس اعتباریله بوکا مخالفدر . بونلرک فکرلرنجه هرشی برقانون هرج و مرجک محصولیدر ، یالکز حقیقت شاهقه لرندن نازل اولمشدر ، اعمالات عقلیه و منطقیه نك نتایج حاصله سیدر .

برنجیلرک فکرنجه حقیقت انسانلره بونی تعلیم وافشایه مأمور اولان هرسللرک اوامر وارشاداتیله قبول اولمق اقتضا ایدر معارضلر ایسه تحری حقیقت امرنده فکر اوزرنده اجرا ایدیلن هر نوغ تأثیرات خارجیه بی رد وانکار ، وافاده حقیقت معرضنده بداهت عقلیه دن بشقه برشی قبول ایتمه مک لزومی اظهار ایدرلر . بوراده کی عقلدن مقصد برطاقم قوای فوق الطبیعیه اعانه سیله حدود طبیعیه سندن خارجه حقیقمش تعلقات فکریه دکل ، بلکه ، حق باطلدن تفریق خاصه سی حائر اولان وهرکسک مالک اولدینی برخصیصه ذاتیه در .

ایشته بواساسلردن ، بواختلاف افکاردن پک وخیم نتایج تحصیل ایدر بونتیایج برهرج و مرج اجتماعی اثناسنده مشهود اولان حالت مهیجه بیه پک مشاهددر . بونوع اختلافانک تولید ایتدیکی نتایج حقنده بر فکر حاصل ایتک ایچون بالخاصه بترستلیکک محوواندراس بولدینی صره لرده تحصیل ایدن مجادلات ایله اون سکزنچی عصر نهایتنده فرانسه ده وقوعه کلن مجادلات فکریه بی تخطر کفایت ایدر .

بواقتلاب فکری نتیجه سنده اولا دائره احاطه عقلیه بی متجاوز ویا آکا مخالف اولان هر نوع سر ، و ما فوق الطبیعیات مردود و مرفوع اولمشدر زماننک بروولتری اولان ، میلادک ایکنجی عصرنده یتشمش یونان قدیم شعراسندن (لوسیئن) خرافات قدیمه ده حکایه ایدیلن وقایع ایله استهزا ایدیور ، هومر ایله هزیودک اعتقاد کرده لری اولان نفوذ سیاوی بی رد ایللیور . اون سکزنچی عصرده بو وقعه نك برتکرری کبی روحانی قونسیلرک مقرراتی رد و تنقید ایدن برطاقم متفکر وفلسوفلری مشاهده ایدیور .

درجه ثانیهده خوارق انکار ایدلشدرد . چونکه خارقه لر یالکز
تقلیاتومشکوک افاده لره استناد ایدرلر . حالوکه ترقی فکرینک بوحالته
حقیقت یالکز محصول عقل ایه کنیدی ایله حقیقت میانده
بویله برسلسله خوارق حیوات ایلمنی و بناء علیه انسانک ، بشقه لرینک
فکریله عامل اولان ، بشقه لرینک امریله حرکت ایتمکدن بشقه برمحصول
فکری ویرمیهن برحالت فکریه یی قبول ایتمنی ، مشوش برحالت
معنویه نك مروجی اولسنی قبول ایتزلر . انسانلره حقایق مهمه تعلیمه
هوئکل اوله جق اولان برعنصر ایچون ، اوافق براقلیتک شهادتنه ولسانه
مراجعت وبونلرک اعتقادات صافدلانه لرینی قبوله احتیاج مجبوریتی رد
ایدرلر . بوندن بشقه مراجعت ایدیلن بولسان وواسطه آز برمدت
ظرفده اکثریت ایچون کاملاً مجهول اوله جتی کنی اقل قلیل تشکیل ایدن
خواص ایچونده شائبه تردد و مبهمیت ایله مستور قالمغه محکومدر . - تعبیر
آخرا غننه لر ایله حفظ ایدیلن خارقه لر یالکر عددی قلیل برقاچ شاهدک
اعتمادینه استناد ایدر ؛ ایشته ، معارضلرک فکر نجه ، بواساس پک آرمیندر .
فی الحقیقه همان هروقت بربرینه مطابق اولان مشاهدات عمومی و تجارب
محققه اثبات ایدیورکه احوال جاریه ؛ نقل و حکایه ایدیلن خارقه لردن
بوسبوتون بشقه بر صورتده گذار ایدیور . بناء علیه قیمتلی بربرینه
تماماً غیر مساوی و فقط بربرینه مخالف ایکی نوع مشاهده دن بریسنی
ترجیح ایتک لازم کلیور : بر طرفده انسانلرک تقدیرنده همان متحدالرایی
بولندقلری مشاهدات روزمره ایله ، واک ساده اصوللر اعانتیله مسلک لرینی
نشر و تعمیمدن اجتناب ایتیهن عالمرک تجارب و مشاهداتی ایله موجودیتی
محقق اولان حادثات ؛ دیگر طرفدهده سهویات و خطایایه معروض ،
کذب و تزویر ایله ویا هیچ اولماز ایسه غلط حس ویا خیالات باطله ایله
مظنون وهر حالده معتقداتک نشر و تعمیمنده علاقه و منفعتدار اولان ،
عدلی اقل قلیل برقاچ شاهدک افادات و تصدیقاتی ...

بواساس اصلیلرک نتیجه سی اوله رق افکار جیده مبدعلری حقایق حادثاتی ایضاح ایدرکن هر نوع تأثیرات فوق الطبیعیه یی دفع و اخراج ایتکه صرف اهتمام ایدرلر. قوای خفیه هر طرفدن طرد و اخراج، یرلینه ماهیت و قیمت و اهمیتی صورت قطعه ده معین اولان بر طاقم شرائط جدیده اقامه ایدلشد. هر شی مثبت و حقیقی یعنی مدرک و حسیات واسطه سیله تحقیق اولنسی ممکن مشاهداته مستند اولور.

ایشته عالمبر، تحریء حقیقت خصوصاته کی عزم قویلرینک نتیجه سی اوله رق دوام ایتدکاری طریق تحریده تأمین ایتدکاری ترقیات جدیده و مادیه نك هر برخطوه سی امین برمسند اتخاذ ایده ایده حقایق اشیائی تحری و کشف وظیفه سی بوتون معلومات بشریه یه تشمیل ایدرلر. ازمنه قدیمه نك «اپیکور» مسالکک طرفدارانی معبودلری دائمی بر عطالتله اتمام ایدرک بونلرک امور دنیویه ده کی مداخله لرینی قطع و کسر ایتکی ایسته مکله تشکل عالمده، طبیعتک فعالیتده، حرکات بشریه ده و جمعیتلرک تکمیلنده معبودلرک هیچ بردخلی اولمديغنی ایضاحه چالیشیورلردی. بونلره کوره هر شی، کندی موجودیتندن لایفک براختیار وارادته فضاده متحرک اولان اجزای فردیه مادیه نك بر نتیجه سی ایدی. بر جرأت فکریه ره نسانس دورنده واون سکنرنجی عصرده ده تجدد ایتمشیدی ره نسانس دورنده یتشن ده قارت، ماده یه ایلک حرکتی اعطا ایچون خالقندن بر فیسکه ایسته مکله اکتفا ایدیور؛ بوندن صکره هر شیئی حرکت و موجودیت فضائیله ایضاحه چالیشیور؛ وتشکلات عوالم وسیر اجرامدن بدأ ایله حیوانلرک بنیه لرینک تشکله و حیاتلرینه قدر اولان هر شیئک حقیقتی بوسیر و حرکتک بر نتیجه سی اوله رق ایضاح ایدیورایدی. بونک فکررنجه بونلرک هپسی، کرک اجرام و کرک عضویات ذی حیات، انسانلرک اختراع کرده لری اولان ماکنه لرکی حسیاتندن محروم و متحرک بالذات آلاندن عبارتدر. آنسیقلویه دیستلر ایله اون سکنرنجی عصر عالملری

ده قارت مسلكنى تعقيب و آنى تفصيل و تشریح ايتمکن فضله برشى
 ياميدار . عالمك حدود قديمهسى قطعى بر صورتده تحويل ايدلمشيدى .
 ارض ، آرتق مركز عالم دكل ايدى ، بلكه هر برى باشلى باشنه بر عالم
 شمسى اولان لايعد ولايحصا كواكب مضئيه آرد سنده پنهان بدرجهده .
 قالمش اولان شمسك ناچيز بر پيكي ايدى . ارض بطى بر صورتده ؛ طبقه
 طبقه ، تشكلى ايتمشيدى ، تشكلاتك اى اينجه تفصيلى عوامل طبيعیه
 اسناد ايدليوردى . زمانمزدده عوامل طبيعیهك بوشدنى بدرجهيه قدر
 تخفف ايتمش اولقله برابر آنارى حس و تقدير ايديله بيلهك درجهده
 ظاهر و منجلى اولدنى غير قابل انكاردر . عموميتله حكمت طبيعیه تجاربه
 استناداً و برمسلك حقيقى تعقيباً ترقى و تكمل ايتمكه قواى مخفيه و عجيبيه ،
 تأثيرات خارج حسيه استناد قضيهسى صورت قطعيده زوالپذير اولمشدر .
 - صرف بشره متعلق اولان علومدهده عين جرأت فكريه مشهود
 اولمشدر . تورغونك ترقيات بشريه حقندهكى نقطه نظراً بشريت مقدراتك
 عامليدر . مجادلات مديده و معظمه نتيجهسى اوله رق بشريت ، شمدىكى
 موقعى و فوائدى اكتساب ايديله بيلمشدر ؛ ماضىيه نسبتله استحصا
 اولنان ترقى ، مستقبليدهده دوام ايديلهك اولان سلسله ترقيات بشرك
 فعاليت ذكائيهسى سايه سنده تجلى ايتمشدر .

بواختلاف افكارك سببى نه در ؟ بونك سببى عقول فرديهك بنيه
 و تشكلاتندهكى اختلافده ، بعضاينك اسرار عجيبيه ؛ ديكرلرينك ترجيحاً
 حقايق مثبتيه تمايل ايتلرندهمى آرمليدر ؟ واقعا قابليت و استعداد
 خصوصيتك دخلى انكار اولنه ماز . فقط محقق اولان برشى و ارايسه اوده
 بوسيدك اى مهمنك اجتماعى اساساره مستند اولمليدر . شويله كه : هر
 صنفده و هر جمعيتده اكثرث عظيمهك بعضاً مافوق الطبيعياته ، بعضاً
 اساس عقيلره تمايل اولمى بواختلافى توليد ايديور . فرانسز بورژوازى
 صنفى - اكثرث عظيمهسى - ، احتراصات سياسيه سنده قارشى مانعهر

احداث ایدن - قاتولیک رهبانک نفوذ مستحکمی رخنه دار ایتک احتیاجی
حس ایتدیکی صره لرده بونلره معارض اولان وولترک افکارینی قبول
ایتمشیدی . فلسفه علمیه دن مقتبس اولان سوسیالیستلرک مطالب
مفرطانه لرینی تعدیل ایچون آکا قارشی برقوت بولوندرمق احتیاجی
حس ایتدیکی صره لرده ایسه اعتقادات کینسائییه اظهار تمایل ایتدی .
الحاصل « توماس ریو » نک دیدیکی کبی اعتقاد ، حسی تولید ایتیز ،
بلکه حس ، اعتقادی تولید ایدر . « تن » ده فکرک حسه مربوطیت
وتابعیتی شو جمله ایله افاده ایتشدیر : « اکر ورتقایمه مربیی قضیه متعارفه سی
اعتیادات فکریه مزنی طرمالامش اولسه یدی ، آنی چابوجاق رد ایدر
ایک . اکر مدنیت حاضرده تمساحلرک معبود اولدقلرینه اعتقاد ایتک
احتیاجی حس ایتش اولسه یدک ، یارین قاروسهل میداندنه بونلر نامنه
برمعبد یوکسلورایدی ... افکارعامه نک تأسس ویا سقوطی معناسزلقلرینه
ویا بداهت لرینه کوره دکل ، بلکه بونلر ایله حالت فکریه آره سنده کی
موافقت ویا اختلافه تابعدر . »

وبشریت ، تکامل عقلینک خطوات رجعیه سی ، عناصر محافظه سنی
تشکیل ایدن بوتأثیردن ده اوزون مدت آزاده قاله میه جق ، ترقیات فکریه
اوزون مدت لر بواجتماعی تأثیرک ربقه سندن تخلص کریبان ایده میه جکدر .

§

حقوق ، تشکلات اجتماعی نک ادامه سنه خادم اولان قواعدک هیئت
مجموعه سیدر . بولشکلات ، جمعیتک حالتیه مترافق ومطابق اولدقجه حق
وعدل نامنی اکتساب ایدر . جمعیت مؤسسات حقوقیه سندن خشنود کبی
کورونور فقط برانقلابک تقریبی هنکامه لرنده کیفیت بومرک زده دکادر :
بوصره لرده تشکیلات قدیمه ناقص وخطا آلود کورلیدیکی ایچون فرقه
مجدده ویا اختلالیه بوراده کی فناقلری تشریح واطهارایدر ، حتی حقوق

موضوعه نك و اصول تقنينك قواعد اساسيه سنه ده تعرض ايدر. بوخاصمه احوال و ظروف يكديكرينه ممكن مرتبه مساعد اولديني محيط و مدتيجه هر مملكتده و هر زمانده تجلي ايدر. بوخصوصده مشهود اولان فرق مجددرلك - افكار معارضه صاحبزيرينك - او مملكتده و يا زمانده حائر اولدقلى درجه سربستيدن، و يا خود معروض بولندقلى تهلكه نك نوع و درجه سندن عبارتدر. ايسته ظروف و احوالك درجه مساعد سنه كوره تعرض و مخالفت، يا تدبير و احتياط دائره سنده اجرا ايديلور، و يا خود ستر و اخفايه لزوم كورولدن طوغريدن طوغرى يه و شدتله و قوعه كلور. فقط ماهيت و شدت تعرض نه اولور سه اولسون اساس؛ تطبيقات قابونيه يي، مقررات محاكمي و بالخاصه اصلي قوانيني تنقيد و مؤاخذه شكنده در.

ناظر لرك و تعيين ايتديكي مأمور لرك لياقت و اقتدار سزلقاريله استيزايه، توزيع مناصب خصوصنده كي التزام و طرفكير لكرينه، نفوذ نظارتلرني سوه استعمال ايتدكرينه، حق سزلق و ارتباطلرينه متدائر اولان شكايات هر زمان رايچدر. فقط قاريشيقلق يعنى تجدد و انقلاب زمانلرنده ده ا بويوك بر شدت ا اكتساب ايدر. حكومات متمدنه حاضر نك الك قديم واك متين مؤسسات مشروطيتندن اولان وجدى بر فكر تجدد و انقلابك محصولي بولنان انكلتره پارلامنتوسنده كي فرقه مخالفه بوقيل تنقيد لرك محصوليدر. كيزو «انكلتره تاريخ انقلابي» نده ديركه: «۱۶۲۵ سنه سي اغستوسنده ايلك جلسه انعقاد ايتديكي زمان عوام قامار سى انظارني بوتون حكومت ايشلرينه عطف ايتدى: امور خارجه و داخله، مذاكرات سياسي، اتفاقات، كرك ماضيده تخصيص ايديلن و كرك آتيده تخصيص اولنه حق اولان اعانات حربه نك صورت استعمالنه [۱]،

[۱] انكلتره نك وقتيله معلوم اولديني اوزره مصارف حربه سندن بشقه متفق بولنان و يا آمالني ترويج ايدهك اولان حكومه بر مقدار اعانه حربه اعطا صورتيله نقداً حرب ايتديكي واقع اولمشدر.

کلیسانک حکومتله مناسبانه دأر اولان مسئله لردن هیچ بریسی دأره صلاحیتندن و حقوقندن خارج عدایتدی . مملکتک قوه بحریه سندن ، قرالک کلیساراهی دوقتور « مونتان » ک روما کلیسانی مدافعه ایتمسندن شکایت ایتمدی . بوقاماره طاغیلدقندن صکره ایکنجی اجتماعنده دعراض سابقنده دوام ایتمدی و بوسفر قرالک ندیم خاص ومعتمدی اولان متنفذ دوق دو بوکینگامه تعرض ایتمدی . فرانسه ده ده حکومت قارشى بوقیل تعریض وتقیدلر اکسک اولماشدر . لافونتن حکومت قارشى امنیت واعتماد ازهر جهت جاری اولدینی صره لرده بیله « متنفذ ویاسفیل اولمکزه کوره مقررات محاکم سزى بیاض ویاسیاه یاپار » هجویی ایراد ایتمکده تحاشی ایتمه مشیدی . فضولینک مشهور وظیفه اوقاف استدعا نامه سی قوای اداریه قارشى نه بویوک برهجو وتقیددن عبارت ایتمدی ! بوتون قوای اداریه هدف تعریض اولدینی صره لرده تأمین حق وعدل ایله مکلف اولان محاکمه بر حصه تعریض افرازايدیلور . افکار مخالفه عمومیه حاکم اولانلره کوره « حاکم مقصده خدمت ایدرلر ، یوقسه حکم اصدار ایتمزلر » بونلر نظر نده اصول محاکماتک قواعد مشوشه سی ، یکانه قباحترلى سوء استعمالاته قارشى مجادله ومنفعت مملکتی تحری ایتمکدن عبارت اولان معصوملری ایچنه دوشورن طوزاقلردن عبارتدر . ایشته بومطالعات فردای انقلابمزد بونون قوای اداریه قارشى وقوع بولان هجوملرک اسباب روحیه سنی ایضاح ایدر : اوتوز بوقدر سنه آغزی کلیدلی طوران ملت ، حریت کلامیه نائل اولنجه بوتون سیئات سابقه یی تخطر ، وعامل اصلی اولان زمانی احمال ایدرک تکمیل اسکی قباحترلى یکی اداره ده ده تمثیل ایتمدیرمک کبی برغلط رؤیتده دوجار اولدی . بالطبع بویله برزمان انقلابده عطش اصلاحات ایله صوصامش اولان ملت بوتون مؤسسات اداریه قارشى تنقید ومؤاخذه دن کری قالمازدی . اومدید سنین یأس وحرمانی تلافی ایتمک ایستر کبی کدران ایدن هر کونی اداره حاضره نک ذمت صحیفه سنه

مدهش فاضلارایله علاوه ایتمک ایستور، واونسبتده بالطبع عدم ممنونیت اظهار ایدور ایدی .

تقیدات اداریه فکری علی العموم مجرمله و مهمله ، اداره نك محکوم ایتدیکی آدمله قارشی تحصیل ایدن تحولات فکریه ده تظاهر ایدر . بوتحول فکری نتیجه سی اوله رق چوق وقت محاکمک مقرراتی ، اداره نك تدابیری طرفه کیرلکله ، حسنزلقله اتهام اولنور . دونکی مهمله ، جانیلر ناموسسز عد اولنق شویله طورسون ، بوتحول فکری نتیجه سنده بر معصوم ، برقه رمان منزله سنه تحویل ایدرلر . بونک اک باهر برمثالی تنسیقات ایشلرنده نظاهر ایتشدور . تنسیق قومیسونلری ارتشا وارتکابلری مشتهر اولان برچوق مأمورلری آچیغه چیقارمشیدی . افکار عمومی بونلره قارشی جدی بر اثر خصومت اظهار ایدور ، بونلرک معاملاتندن هرکون شکایت ایدور ، ارتکاب وارتشالری علناسویلمکدن چکینموردی . فقط تنسیق قراری صادر اولور اولماز دون چیقاریلان مأمورلردن شکایت ایدنلر شمیدی بونلرک مغدور اولدقلری ادعایه باشلادی . دونکی مرتکبلر معصوم اولدی . بو مرتشی ومرتکبلرک ، دونکی سوءاستعماللری ، ارتکابلری نتیجه سی اوله رق سوردکاری حیات ذوق وسفیهک معکوسی اوله رق بوکون دوچار اولدقلری سفالت محموده برحس مرحمت حاصل ایتدی . وبوحس مرحمت درعقب افکاری آنلر اهنه تحویل ایتدی . بو ایضاحاته نظراً منبع تفوذنی ملتدن اخذ ایدن حکومتکده بوجریانه قاپیله رق ذیل تنسیقات قانونی تقنین ایتسی پک طبعی کورولور . حالبوکه بوقانون ، ذیلنی تشکیل ایتدیکی قانون اصلینک تعقیب ایتدیکی فکر ومقصدک معکوسی بر فکر تعقیب ایدور ، برسنه ظرفنده حکومتک نقطه نظرندده اساسلی برتحول وقوعنی کوستریور ایدی .

بونوع تحولات فکریه بویوک انقلاب اجتماعیلرک عواملندن بری تشکیل ایتشدور . مثلاً لوتر وورمی دیه تی طرفندن محکوم اولدینی زمان

التهجا ایتدیکی وارن بورغ شاتوسنده معصومیتنی ادعا واثباته لزوم کورمدمی، بلکه حاکم لری اتهام ایدن تقیداتی خلق بویوک بر خواهش وحسن نیتله قبول ایتدی. وبوصورتله پروتستانلغك انتشار وتعممنه، اعتقادات دینه ده کی تحولاته بومحکومیتك ده تأثیری اولدی.

ساحه حقوقیه ده تحصیل ایدن تحولات فکریه نك اصل حقوقك اساسلرینه قدر اجرای تأثیر ایتدکاری ده کورولمشدر. بر جمعیتك دوچار اولدینی فالقارک هپسی نفوذ ادارینه ک سوء استعمالندن ویاقانونك یا کلش تطبیقندن تکون ایتمز. بونرک اکثرینک منبهی قانوندر. بعضاً اویله بر مجموعه قوانین اولورکه حقسزلنی ادامه ایدر. بناءً علیه افکار مخالفه طرفدارانی فالانی اصل قانونه عطف ایدرلر. چونکه بونرک نظرنده حق وعده مغایر ویاخود منافع اجتماعییه منافی احوال صدورینه سبب اولان شی قانوندر. شوراسی ده جای نظر درک زمانه ومحیطه کوره افکار واشتغالات مخالفه تبدل ایدر، مجددر، کندیلرینه فکر مخالفی تلقین ایدن ماده. ویافرقه نك ماهیته نظراً نقطه نظر لری بالخاصه بر نقطه یه معطوف اولور. بعضکره صرف بر منفعت اجتماعیه ایچون، مثلاً حق ملکیت، حق سی وسائر ایچون، بعضکره استقلال وحریت استحصالی ایچون، بعضکره ده خدمات عمومیه یی استحصال وموقع اقتداره وصول ایچون مجادله ایدرلر. ساحه حقوقیه ده اک مهم جدال، حق ملکیت ایچون اولمشدر. ثروته مالک اولانلر بو ثروتی محافظه ایده ک تأسیسات قانونیه نك تأسیسه طرفدار اولدقلری حاله بوندن متأثر اولانلر بوتأسیساتک علیهنده اداره افکار ایدرلر. ازمه تاریخیه نك ابتدالرندن برو حق تصرف اراضی پک مهم بر مسئله ضروری الحل بر حادثه اجتماعیه اولمشدر. بو، بر طرفدن حق حیاته تعلق ایدر بر مسئله اقتصادیه در. دیگر طرفدن حقوق مجرد بشریه دن بری تشکیل ایدر. ارض، ازمه قدیمه دن برو اک مهم بر منبع اقتصادی اولق حسیله واسع قطعات ارضیه اشغال ایدنلر سیاست، حقوقاً

احراز تفوق ایتشار ، عمومیتله موقع اجتماعیلری ارضه مالک اولمایانلره نسبتله عالی اولدیغندن بوموقعلری استعمال ایله دائره ملکیتلری فقرانک ضررینه اوله رق توسیعه موافق اولمشلردر . اراضینک واسع ، سکنه نك بو وسعت اراضیه نسبتاً سیرک بولندیی و واسطه انتعاشلری مفقود و یا محدود اولانلر ایچون احتیاج ارضی محسوس اولیان قطعه لرده حق تملك مسائلی موضوع بحث اولماز . فقط بوتون اراضی اشغال ، بونلرک قسم مهمی قطعات غیر متساویه شکلنده بر صنف ممتاز طرفدن تملك ایدیلن جمعیتلرده بونلردن محروم اولانلرک حق حیاتلری بیلله دوچار خطر اولور ، موقع اقتصادیلری ، واسطه انتعاشلری مفقود اولور و ایشته اولوقت حق تملك علیهنده بر سلسله اشتکا و ادعا باشلار : حق ملکیتک عدم مشروعیتندن ، بونک محصول غصب و تعدی اولدیغندن ، اراضی صاحبیلری ییدن اراضینک قسماً و یا کلیاً تزعیه بوکا مالک اولمایانلره لزوم توزیع و اعطاسندن باحث نشریات و تلقینات رواج بولور و نهایت حکومتده بو تأثیر تحتد قاله رق اراضی بی قطعات صغیره تقسیمه مجبوریّت حس ایدر . ایشته روماده پاتریجی و پله ب صنوفی آره سنده تحدث ایدن بو مساواتلر لقی نهایت حکومتی بغیر حق اشغال ایدیلن اراضی بی صاحبیلرندن تزع ایله پله ب صنوفه توزیع مجبور ایتمشیدی . فرانسر انقلابنک مبادی تحدثنده حق ملکیتک سوه استعمالی علیهنده بوقیل تخالف فکری کورلمشدر . بالخاصه روسو بو حقک علیهنده شدله بولور زیرا روسونک نقطه نظرینه کورده حق ملکیت سفیل اسرا و اخلاقی بوزوق متملکلر یتشدیردیکی جهته مساوات و حریتک مخربیدر ، جمیتک بوتون فنانقلرینک منبعیدر روسو ودها صکره یتیشن « بابوف » ک صدای اعتراضلری منفرد قالمامشدر . عصر اخیرک جدال فکری ساحه سنده اک شدتلی مصادماته معکس اولان قومونیزم و سوسیالیزم مسائلی حق تصرف شخصییه منتظماً هجوم و باشلی اساسلری و نقاط مستحکمه سنی محو و تخریب ایچون سوق و تشکیل ایدلمش

افکار مخالفه اردولریدر . بونلر کچن عصرک سیاسی واقصادی اک معظم مسائل اجتماعیه سی تشکیل ایتشلردر .

حق ملکیتی رفع ایچون سرد ایدیلن افکارک ماهیتی بر صورت مختصرده تدقیق ایچون بوکا معارض اولان افکاره بر نظر سریع عطف ایده لم :

حق تصرف اراضی بی برارضی ایلك اول اشغال ایدنه عائد برحق اولوق اوزره تعریف ومشروعیتی بوصورتله اثبات ایتک ایسته یلره قارشى اعتراض ایدنلر دیورلرکه : اراضی کیمسه یه عائد اولمדיنی وحق اشغال ، هیچ برکیمسه نك حقنه تعرض صورتیه وقوعه کلمدیکی حالدده « متصرف اول » نظریه سی طوغری اولسه بيله ازمنه غیر معلومه دنبری اشغال ایدلمش اولان اراضی حقنده بونظریه طوغری اوله ماز . وبرچوق وثائق تاریخیه بونظریه بی بك واضح بر صورتده رد ایدر . زرمان قبیله لری رومانك غول قطعه لرینه مستولی اولدقلى صروده املاك عمومیه یه وضع یدایتدکلى کی کندى فائده لرینه اوله رق متصرف اوللری یدندن حق تصرفی نزع ایتشلردر . انکلترده فاتح کیلوم قومانداسنده کلن نورماندلرده ، مغلوبلرک یدندن ملکلىخی آلدیلر . بونلر اراضینک صاحی اولدیلر ، ومتصرفین قدیمه بی آزچوق اسیردیمک اولان اورتاجی و یاریجی صفتیه چالشمقه مجبور ایتدیلر . مختلف تاریخلرده ودنیانك هر طرفنده ده کیفیت آزچوق بوکا مشابه بر صورتله جریان ایتشدر . ظالمر برملکته مستولی اولور اولماز بر صورتله حرکت ومغلوب اولان اصحاب اراضی بی اغیر شرطلره بو اراضی بی زرعه مجبور ایتدکلى کی وضع ونأسیس ایتدکلى قانونلر ایله بوغصبی دائره مشروعیتده ادامه ایتک ایستلر . بونلرک تلقیناتیه وجوده کلن قوانین ، بعضاً بونلرله نه حکومت طرفدن بروصایت سعادتبخشا تأسیس ایدر . مثلاً انکلترده اولدینی کی بو اراضی بی یشقه لرینه صامق ویا تقسیم ایتک حقندن محروم ایدر ، یالکز بویوک اولاده حق انتقالی حصر ایدر . صورت ظاهرده حق تصرفک تحدیدیه و اراضی

متصرفلرینه قارشى وصایت دیمك اولان بوقانون ، حقیقت حالدہ اراضینك غالبلریندن چیقمامسنى ، آنلرك انسالنه منحصر قالمسنى تأمین ایچون چورلش ماہرانه مانورلردر. ایشته بویوك اراضى وچقتلكرلك اکتزیسك صورت تأسس ودوامى بوصورتلہ در . ومنبع ثروت ، اراضیدن عبارت اولدیغى دورلرده بالطبع پاتریچیلرك ، لور دلرك ، بویارلرك ، وهر مملکتده کی اشرافك واسطه تنفذ وامتیازی اولمشدر . ایشته معارضلر بواساسلاره بنای ادعالیدرك « متصرف اول » نظریه سنك بطناً بعدبطن اسلافه منتقل بر « غصب اول » دن باشقه برشى اوله میه جغنى سردایدرلر .

حق تصرفی « سعى وعمل » نظریه سنه بنا ایدرك اراضینك اعمارنده مساعیسی سبق ایدنلره عائدیتك مشروعیتنی بیان ایدنلرده معارض اولانلر دیرلرکه : بوسعى وعمل واقعا برحق بخش ایدر . فقط بو حقك حدودینی تعیین وسیعك ماهیتى ده تقریق ایتك اقتضا ایدر : هنوز ایشلنمه مش اولان اراضینك چالیرینی ازاله ، طاشلیرینی رفع ، بوراسنى حرث وزرع ایدن کیمسه بونك محصول حصادینك مالک مشروعیدر . فقط صاحبی مساعیسنی تجدد ایتمز واراضیسنی معطل براقورایسه بو ، برقاج سنه لك حقك برحق دائمییه تحولنه سبب اوله بیلورمى ؟ افكار معارضه ده بولنانلر بولزومى رد و آرتق نه ارضك ونه ده قوه انباتیه سنك ، بونى برقاج سنه زرع وحرث ایدنه عائد اولسى معقول ومحق اوله میوب بویله متروك اراضینك صاحبی طرفندن تملك وبا ایجار اولمىسی ویا بالارث بشقه لرینه منتقل اولمى جائز اوله میه جغنى سردایدرلر . ارضك ثمراتی یالکز بو ثمره لری طوغریدن طوغرییه استحصال ایدنلره عائددر بو نظریه نك نتیجه سی : « ارض کویلیلره عائددر ! » دن عبارت اولق طبعیدر .

حق تصرفی ، اراضی یی ایشله تملك ایچون موضوع سرمایه نك بر مکفاتی اولق اوزره ایضاح ایدنلره قارشى اعتراض ایدنلر سرمایه نك منبعندن غیر مشروع اولدیغنى بیان ایدرلر . چونکه بونلر سرمایه یی ده

«عمومك محصول مشتركى» اولقى اوزره تصور ايدىرلر . فى الحقيقه آباء اشتراكچوندىن «ماركس» ايله «آنژل» ك بيا ننامه سىنه نظراً سرمايه «انجق جمعيتك افرادندن برچوڭنك وياخود تعميق اولنه جق اولورسه بوتون جمعيت افرادىنك مساعى مشتركه سيله تحصيل ايدر و ايشلديله بيلور بناءً عليه سرمايه بر شىخصه مختص بر شى دكلدر ، بلكه جمعيتك لازم غير مفارقى بر قودر .»

بعض اراضىنك حق تصرفى لهنده اولانلر بو حقى اثبات ايچون «نفع عمومى و اجتماعى» نظريه سنى ايلور سوررلر . بوكا معارض اولانلرده ديورلر كه : اكر نفع اجتماعى بو حقتك اساسى اولمش ايسه نفع زائل اولدينى كچي حقد زوالديز اولور . مانع زائل اولدقده ممنوع عودت ايدر . جمعيت ، آنى تشكيل ايدن افرادك هيئت مجموعه سندن آبرى بر شى اوليوب ، بلكه منافع اجتماعيه منافع شخصيه نك محصله سى اولدينى ايچون سعادت و منفعت عموميه عدداً قليل اولان بر صنف ممتازه محصور قالماق و بونلر ك فوق الحد بر ثروته مالكيترلرينه مقابل عدداً يك كشير اولان قسم ديكر ك منتهى سفالنده قالميرى ايجاب ايتهمك اقتضا ايدر .

حق تصرفه اساس اولقى اوزره «قانون» ه استناد ، و بر كره قانوناً وضع ايديلن بو حقتك لزوم محافظه و ادامه سى نظريه سنى سرد ايدنلره قارشى معارضلر قانونك انسانلر طرفدن يابلديغى ، و قانون عدالت مطلقه يى تأمين ايتديكى كچي ، بونوع عدالتك موجوديتى انكار ايدلسه بيله حال حاضر ك ايجاباتنه مطابقت قطعيه سى ده ادعا اولنه ماز . بناءً عليه بومعارضلر ك فكر نجه صنوف ممتازه قرين فنا اولمش بر ماضى به استناد ايدورلر ؛ جمعيتلر ك تحولات مادييه معروض بولندقلرى حقيقى مرتبه بداهته واصل اولمشيكن بونى اهل ايتكم و جمعيتى حال توقفده فرض ايدرك مؤسساتى عين حالده بر اقق ايسسته مك ، بو يولده قانونلرى ادامه ايتكم طوغرى اوله ماز . و ايسته بو حالت اجتماعيه دن متأثر اولان صنف كهنه لشمش تأسيسات

حقوقیه قدیمه یی نحو ایله یرینه جمعیت متجدده نك ایجابات و احتیاجاتنه مطابق بر مجموعه قوانین اقامه ایچون نشریات ، تظاهرات و تعرضاتده بولمقدن خالی قالمایور بونشریات ساحه حقوقیه ده تبدلات و انقلابات عظیمه وجوبنه قائل و عددی پك چوق خلق طرفدن مظهر قبول اولمش افکار مخالفه حاصل ایلیور . بوافکار مخالفه طبیعیتله حق تصرف علمینده برتحول فکری ایقاع ایدیور . یوقاروده ذکر ایتدیکنمز بیاننامه نك شو فقره سی : « سزك حقكزر ، فقط بو ، سزك صنفكزك اراده سنك قانون شكننده وضع و اقامه سندن بشقه نهدر ؟ » مخالفك هدف تعرضاتی ، آز چوق متغیر اولقله برابر اساسی قدیماً موضوع اولان بوتون قواعد حقوقیه ، بوتون قوانین موضوعیه اعلان عصیانی اضمن ایدر . جدال خیانتك پك حاد بردوره ده بولندیفی شو صروده بوافکار مخالفه اکثریت عظیمه آره سنده جای انتشار بولیور . بوصورتله اك مهم تحولات فکریه حدوث ایدیور .

حق تصرف حقنده سردایدیلن بوقدر اعتراضات بزده تصرف اراضی مسئله سنك نه صاعلام اساسلره بنا ایدلدیکنی ، اسلامیتك تصرف اراضی بحثده بوتون بومطالب اشتراکیه یی حل و دفع ایدر صورتده قواعد وضع و تأسیس ایلدیکنی کوریورز : فقه اسلامی تملك اراضی یی صورت مطلقه ده عمومه عائد قیلیور ، اراضی اوزرنده شخصیتك حقنی قبول ایتمیور ، بلکه حق تملك حکومته عائددر . اراضی متصرفی بعض شرائطله او اراضی ایشلیدن بر مستاجر حکمنده در . متصرف ، انجق اراضیسنی ایشله تمك شرطیله اراضی یه تصرف ایده بیلیور . قیسه بر مدت تعطیل ، حق تصرفی اسقاط ایدر . حق انتقال محدوددر . اوجهتله اراضی صیق صیق عمومه انتقال ایدر ، یعنی حکومته رجعت ایلر . اراضی یه محتاج اولانلرك عمومه عائد اولان اراضیده بر حقاری واردر ، بعض شرائطله بو اراضینك متصرف وصاحبی اوله بیلیورلر . اراضی یی حبس و تصرفی حصر ایده جك

اولان شخص مغویلرک تصرفی قبول ایدله مشدر . بوشرائطک هیئت عمومی سی اراضینک اوافق پارچه لره تقسیم ایدله سنه خادمدر . بوجهته اراضی مسئله سی یقین زمانلره کلنجه یه قدر بزده ایشیدله مشدر . فقط قانونک اجرا ایدله مه منسی ، زنکینلر لهنه مهمل براغلمسی ، فعلاً غیر مشغول اراضی حقنده حکم قانون اجرا ایدله میهرک تداولدن ساقط اولسی ، سوء اداره نتیجه سی اوله رق متغیبلرک جسیم چقتلکار ایدمه لری ، جاهل اهالینک احتیاجات عاجله و ضروریه حاضره قارشوسنده تاب آور مقاومت اوله میهرق اللرنده کی اراضی بی احتیاجات مستعجله لینه قارشو فدا ایتماری ... دیگر طرفدن افکار اشتراکیه نك آزچوق انتشاری صوک سنه لزده بزده تحدیث ایدن اراضی مسئله سنک اسباب اجتماعیه سی ایضاح ایدر .

خدمات عمومی نك صورت انقصاصی دخی بر سوری تخالف افکاری تولید ایتمشدر . مادامک مصارف عمومی ، عمومک منافعه خادم اوله حق یوله صرف اولونیور و یا خود او یولده صرف اولنقی اقتضایدر . هر کس استطاعتی درجه سنده بو خدمتلره اشتراک ایتمکله مکلف اولمیدر . حالبوکه بوراده نسبت عادل کورولمور . بالعکس بر نسبت معکوسده اولدینی ادعا ایدلیور . مخالفله نظراً صنوف ممتازیه منسوب اولان ارکان وره بان اموال و املاک جسیسه یه تصرف و صنوف سائر نك سی و عملی کندی لهارینه استعمال ایتمکله ده اکتفا ایتمهرک ویرکودن مستثنا قلمق ، وبارتکالیفی سدر مقنی کوچ بلاتأمین ایده بیله ن سفیل ایشجیلره تحمیل ایده جک قوانین وضع ایتمک خصوصنده ماهر درلر . کندی لری بر صنف ممتاز تشکیل ایتمک ایله اکتفا ایتمک شویله طورسون ، مال و ملکارینه ده بر امتیاز واستنا ویرلر . هنوز هر مملکتده آزچوق موجود اولان بو استثنا لره شدید بر مخالفت فکریه تولید ایدیور .

ساحه حقوقیه ده ، معارضلرک فکر نجه لازم الازاله موانع بونلردن عبارت دکلد . حکومت بوندن صکره افراد اوزرنده بر حایتکار ووصی

حقیقی اکتساب ایدر، وهر شیئہ حتی دائرہ اختصاص و اشتغالاتندن خارج اولان مسائلہده مداخله ایتک ایستر. فقط لازمہ عدلدن زیادہ بر ضرورت مالیه دن ناشی و یا بونلردن منتفع اولان بعض صنوفک منافعی و قایمہ متخذ اولان بوبرسوری قوانین بوضوف ایچون برحمایه دن زیادہ، چوق کره برمانعه تشکیل ایدیور. اعظمی تعرفه لر، قدیم آنقاریه لک بقایاسی اولان وسائل نفلیه عسکریه نک تأمین مجبوریتلری، ذخائر اخراجاتک منعی، مروریه رسمی کی تجارتک توسع وانکشافنه مانع اولان برطاقم تکالیف بوقیلنددر بوحال تورغو، کنه ی، وسائر سربستی تجارت طرفدارانی مقتصدلره؛ حکومتک قصدی یعنی منفعتہ مستند و غیر قصدی یعنی بیلیمیه رک و صرف براعتیاد قدیمه اتباعاً یا بدینی بو حقسزلقاری ازاله ایچون وقوعه کان نشریات مخالفه لرینی تولید ایتشددر. بونلر تجارت و صنعتک سربستی تامی لزومنی اتیان و خلاصه مدعیاتلرینی «برایکیز یاپلسون، برایکیز کچسون؛» قول مشهوریه بیان ایتدیلر. بوفکر ایله مسائل اقتصادییه متعلق قوانین موضوعه علیهنده برتحول فکری تحدت ایدیور ایدی. حقوقک ازمنه یه و احواله نظراً قابلیت تحویلہ سنی اثبات ایدن احوالنددر که حکومت مسلك سربستی بی التزام ایدرک قوای اقتصادیه نک سربستی جریانه مساعدہ ایتدیکی زمان فرقه مخالفه و مجدده عکسنی طلبه باشلادی. برطرفدن اصول حمایه طرفدارانی صنایعک داخل مملکتده تشویق ایچون حکومتک رسوم حامیه وضع ایلسنی، قوانین حکومتک ادخالات اجنبیه مانع اولسنی طلب ایتدکلری کی دیگر طرفدن ده سوسیالیستلر سربستی اقتصادینک افراطنک افراد بشریه آره سنده صاحب ثروت و عمله کی بریسی ثروت فوق العاده بی حائر، دیکری وسائل سدرمقدن محروم صنوف اجتماعیه احداث و تفاوت اجتماعی بی صوک درجه تشدید و تزید ایتدیکی بیانیه برطاقم قانونلر احداثیه بونک اوکنه کچلمسی لزومنی مطالبه یه باشلادیلر. بو مدعیات

اودرجه یه قدر ایلر و کیتمشدرکه حکومتک ، افراد اجتماعی آره سنده وظائف و وضعیت اقتصادی توذیع و تقسیم ایتسنی ، صنایعک و تجارتک بر ناظمی اولسنی ، خلاصه حیات اقتصادی تشکیلاتی درعهده ایتسنی طلبه قدر واردی . بوضورتله دونکی سربستی اقتصادی فریادلری آز کچمدن اصول حمایه یه ودها صکرده سوسیالیزمه انقلاب و تحول ایتدی .

کارل مارکس ، آنتول و لایبولاسکی مادیت تاریخیه مسلکنی *Matérialisme historique* مدافعه ایدنلر یعنی عوامل تاریخیه یی بر فکر و سائق منفعت اضافه ایله نلر تحولات فکریه نک عامل یکنانه نک منفعتدن عبارت اولدینی فکر نده درلر . انک ایچون اشتراکیونک بیاننامه سنده شوققره یی اوقویوروز : « تحولات فکریه ، محصول فکریه نک محصول مادی ایله مبادله سندن بشقه نه یی اثبات ایدر ؟ » بومطالعه ، تدقیقات تاریخیه ایله مثبتدرکه ، مبالغه دن غیر خالیدر . فی الحقیقه تحولات فکریه یی ایجاب ایتدیرن صرف اقتصادی منفعتلرک یانی باشنه عشق حریت ، امل استقلال ، احراز تفوق کبی سائقلری ده علاوه ایتلیدر . مسائل اقتصادی نک ایکنجی درجه یه قالدینی احوالده بو ، و بوکا بکزر سائقلرک موجودیتی انکار اولنه ماز . اولوقت فرقه مجده نک بوتون مساعیسی معنای شاملیله حیثیت بشریه یی تخلص ایتک ، حکومتک و قوانینک وضعکرده سی اولان تقسیاتی و صنوفی اخلال و مساواتی تأسیس ایتک غایه سینه معطوف اولور . وایشته بومخالف مطالعه لر قواعد و مؤسسات حقوقیه ساحه سنده برطاقم مبانیف فکریه لر ، برطاقم نظریات مخالفه تولید و تضادم ایتدیرر ، هر ایکی طرف مدعیاتی کمال حرارتله مدافعه ایلر . مسئله مبادیده شوشکلده در : اقوام مغلوبه ماهیه و طبیعه دوندر . و قوم غالبک آرزوسنی تمثیل ایتدیرن قوای عمومیه ، قوانین و تدابیر تقنینیه ایله بومادونیتی ادامه یه سی ایدر . غالبلر برنوع صنف ممتاز و یاخود زادکانی تشکیل ایدرلرکه بوصنف ثروت ارضیه و منقوله نک الوبیوک قسمی

کندیلرینه حصر ایتمهکه اکتفا ایتمز، بلکه وظائف اجتماعیه نك اڤ
 یوکسک قسملرنی کندیلرینه تخصیص و حصر ایدرلر. یالکز بوصف
 خدمات عمومیّه ده حکمران اولور، ساحة قانونیه ده مستقلاً حکم ایدر،
 حالبوکه اوتیه طرفه صنف مغلوبه هر نوع حقوق سیاسیّه دن محروم
 قالورلر. بومساواتسزلق مرور زمانله حیات معتاده یه ده سرایت وانتشار
 ایدر. پاتریجیلرک، زادکانک، سنورلرک افعال و حرکاتی؛ اقوام مغلوبه
 نسلندن متولد انسانلرک عین نوع حرکاتیه عین مقیاس داخلنده تقدیر
 ایدلر. مثلاً براسیری اولدورمک، اسیری سائر نوع مالی کبی ایستدیکی
 صورتله استعمالده مخیر برافان افکار عمومیّه ایله مترافق اولان قانون
 نظرنده هیچ برشی دکلدرد. بالعکس بواسیرک افندیسنی قتل ایتمی مدّش
 برجایت تشکیل ایدر. روما مؤرخلرندن «تاسیتک» دیدیکی کبی بونک
 انتقامنی آلماق ایچون اوافندی طرفدن صاتون آلمق طالغنک عین خانه ده
 بولوندیردینی بوتون اسیرانی اولدورتمک چوق کورولمز. ژرمانلرک
 استیلاسندن صکره برحارب فرانکک حقوقی، متمدن برغاللورومه نك
 حقوقدن فضله ایدی. اوروپاده فئودالیه حقوق حکمران اولدینی
 صهرلده زادکان خصوصی براصول محاکمه یه وقانونه تابع ایدی.
 صنف عادیّه ایچون امر الّهی یی تجلی ایتدیرمک اوزره استعمال اولنان
 صیجاق دیر و یاقینار صو اصوللری زادکان حقنده اصلا تطبیق ایدلر
 ایدی. سنورلر یالکز جناب حقه و قلنجلرینه اتکا ایدرلر ایدی: آنلر
 حکم ایدرلر، فقط محکوم اولمازلر ایدی. ویاخود قلنجلری لدی الحاجه
 بو حکمی ویرزدی. ده صکره روضیعت ممتاره احراز ایتدیلر: سوه
 استعمال درجه افراطه واردیرلدینی زمان قرال طرفدن ایقاع ایدیلن
 بعض تأدیبات استثا ایدلدیکی حالده بونلر هیچ برجزایه دوچار ایدلمدن،
 ویاخود معصوم اولدقلری حالده بیله سائر افراده جنایتلرنی اعتراف
 ایتدیرمک ایچون تطبیق اولنان اشکنجه لره معروض قالمق تهلبه سنه

انسان، بوقدر بصیر و نظیر اولان جناب حَقِّک بر روحی، باخصوص بر روح صالحی قاپ قاره بروجوده قویمش اولسنه احتمال ویرمک ایسته من... کذلک، ودها بویوک بر اولویته، تولد تصادفک سوق ایتدیکی قطعه دن طولای برانسانی مسؤل ایتک طوغری اوله ماز. برانسانک مزیت شخصییه سی ایله تولد ایتدیکی ویسا کن اولدینی قطعه آره سنده حقیقی برمناسبت تأسیسی ممکن دکدر. ایسته بوسیدن طولای روم حقوقشمانی قطعات مختلفه آره سنده حقوق کامله یه مظهر اولان شهرلر ایله لاتین حقوقه ویا حقوق خصوصیه یه مظهریت کبی فرقلرک رفع وازاله سی بابنده مطالبات و تمیایده بولندیلر و مطالبی استیصال ایتدیلر. کذلک فرانسه ده تورغوا یله اون سکنجی عصر مجدلری ایالتلری بربرندن تفریق ایدن مانع لری کسر ایتمکه، وهر بری تأسیسات و امتیازات خصوصیه یه و حقوق مختلفه مالک اولمق اوزره حکومته تابع شهرلر، منتخب شهرلر، مکلف شهرلر کبی ناملر تحتده حائر اولدقلری آیری آیری برطرز اداره یی رفع ایتمکه صرف مساعی ایتدیلر، چونکه بر و طنداش، مربوط اولدینی ارضدن آیری اولماق و عموم وطنک اجزاسندن بری اولمق اوزره تصور ایدمک اقتضا ایدر.

دین نقطه سندن تصور اولنان اختلاف حقوق حقنده ده مخالفلر عین تعرضات و مهاجماتده بولنورلر. بو خصوصده حریت وجدانیه و مذهبییه طلب ایدرلر؛ بو حریت ایسه اعتقادلرنده کی تنوع نه درجه اولورسه یا اولسون هرکسه عین حق ویرمکدن بشقه برصورتده تجلی ایتیز. وایسته بونک نتیجه سی اوله رق امور روحانیه ایله امور جسمانیه بربرندن تفریق اولمق مطالب و لزومی سرد و ادعا ایدلای. برنجینک دائرة نفوذی قلب و فکر در؛ بناء علیه بونک صلاحیتی اجبار درجه سنده واره ماز، یالکنز اقناع مرتبه سنه محصوردر. و بالعکس اقلیم جسمانی ده صمیمیت وجدانییه حلول و تعرض حقنه مالک دکدر. حکومت یالکنز خارجه ده

تجلی ایدن افرادك افعال و حرکاتنه مداخله ایدیهیلور . بوحرکات ، واضع قانون طرفندن مؤسس قواعد موافق اولدقجه انتظام اجتماعی خللدار اولماز ، و بناءً علیه حرکاتده انتظامی تأمین وظیفه سیله مکلف اولان حکومت بونوع افعال و حرکاته قارشى لاقید قالمایلدیر . تعدی و اشکنجه یه دوچار اولان حقوق مدینه لرندن محروم ایدیلن صنف مدافع لرینک طلب ایتدکلى حقوق اسارتدن خلاص ، استقلال ، حریت ایدی . فقط بوقدمه یی کچدکلى کبی بوراده توقف ایتدیلر . احوال و ظروف کندیارینه مساعد بر درجه یه واصل اولور اولماز . نفوذ و اقتدار سیاسیدن ، اداره حکومتدن بر قسمی ده مطالبه یه باشلادیلر . آرتق حکومتک نفودی بونلره آغیر کلیور ، بونی تحدید ایتک ، بر طاقم قوانین اساسیه و فرمانلر ایله مقید قواعد معینه یه تابع قیلماق ایستیورلر . و نهایت بوقواعدك کاغذ اوزرنده قالماسنی تأمین و حکومتک تعدیاتنه میدان ویرمه مک ایچون قواى حکومتی قونترول ایتک حقنى مطالبه ایدیلورلر . مجادلات فکریه نك بومرتبه سنده ده حقوق جدید طرفدارانی مخالفلر حالاً تولده ، اعتقادات دینه یه یاخود روتیه مربوط و معلق اولان امتیازات و معافیاتك ازاله سی ایچون اوغراشیورلر . بو حکومتک بر طاقم طریقته رهبانیه یدینه تودیع ایدلمه سی ، و یاخود تولداً و یا ثرواً اصیل بر قسمه منحصر قالماسی : مرتبه اجتماعی و یا ثروتی نه اولورسه اولسون ، خدمات حکومتك مستحق اولانه عائد اولمسی : ایشته حقوق ساحه سنده هنوز بردوام اولان مجادلاتك ماهیتی !

خلاصه حقوق جدید مدافعلى حدود معینه قدیمه یی کسرو تقسیمات و تصنیفات سابقه لرینه شرائط اجتماعیه حاضریه مطابق تأسیسات و تشکیلات اقامه سی ایچون صرف مساعی ایدیلورلر . بومساعیلری عمومده ده برتحول فکری حاصل ایدیلور ، و عالم اجتماعیه محاربات خونریزانه ایله مترافق انقلابات و تحولات مهمه تولید ایدیلور .

افکار جدیده نره دن کلیور ؟ و بونلرک عموم طرفندن مظهر قبول اولمق موافقتی نصل حاصل اولور ؟ بونی بر صورت مختصره ده ایضاح ممکندر : چونکه اصلاحاتی طلب ایدن فرقه بی تشکیل ایدن افرادک هپسینک احتراصات خفیه سی ایله عمومک حسیات و مطالب صمیمیه سی آره سینده بر مطابقت نامه و آهنت منتظم موجوددر .

واقعا آثار ادبیه ، بر فکردن صادر اولمی جیشیله ، بر محصول شخیصدر ، فقط خلقک حسیات عمومیه سی بو آثاری طوغربدن طوغری به تولید ایدیور دنیله مسه بیله بونلری تحریک و تشویق ایتدیکی ادعای مبالغه به حمل اولنه ماز . حسیات عمومیه بو آثار و افکار آره سینده بر اصطفا ی طبیعی یاپار ، حسیات و افکار عمومیه به توافق ایتیه نلری رد و یا اهل طریقه کنیسنه توافق ایدنلری اک مکمل و قیمتیلری ، اک رایج و منتشر و مقبولی یاپار ؛ بو صورتله بونلرک قیمتیلرینک بر قسمی افکار و احتساسات عمومیه اعطا ایتشددر . بر چیچک دالندن قوبارلقدن صوکره صولار ، قوقوسنی غائب ایدر و نهایت محو اولور بونی بو حال فنا سینده کورن کیسه ، شعشعه حیاتیه سی ظرفنده تماشا سیندن متلذذ و متحسس اولانلره قارشى حیرت ایدر . محیضدن تجرید ایدیلن بر کتاب ده عین حاله در . مثلاً پروتستانلخک منتشر اولدیغی محاصم طرفده و محیطلرده لوترک پاپالق حقنده کی نشریاتی بویوک بر اثر تجاوز و خشونت عد و تلقی ایدلدى ؛ و لوترک دیانته متدائر نشریاتی متدین ساحه لرده استهزا ایله قارشولاندی ، ارازمک نشریاتی زمان مرورندن صوکره اهمیت و قیمتی غائب ایتدی ؛ روسونک صدای مهیجی مرور زمانله بر طنطنه الفاظ نظریله تلقی اولندی ، ندیمک ، نفعینک شعرلری حال حاضرده زمان تحریرلرنده حاصل ایتدکری آثار تهییج ولدتی حاصل ایده میور . نیچون ؟ چونکه بو اثرلری تولید ایدن حس بوزمانده معدومدر . بو اثرلرک حیاتی ادامه ، بونلره او قدر نفوذ و تأثیر بخش ایدن احتساسات

و تأثیرات محو و زائل اولمشدر . مع مافیه بو آثار مبدأ نده قوتی عمومندن
اخذ ایتش اولغله برابر عمومک حسیاتی اوزرنده اجرای تأثیر ایدر ،
مقابلاً بونلری تعدیل ، اصلاح ، تحویل ایدر . شخصیت فردیه بی ، فکر
شخصی بی عمومده تمثیل ایتدیرر .

بناءً علیه انقلاباتک مبشرو مبدأی اولان مصادمات فکریه نك ماهیتی
آ کلامق ایچون بونلری تولید ایدن اسباب حقیقیه نك منبعه قدر صعود
ایتمک اقتضا ایدر . بو فکر لرك تولد وانكشاف ایتدیردیکی . شیلر عمومک
وضعیت ، استعداد و شرائط مخصوصه سیدر . فکر بر زهره در ؛ فرقه
مجدده نك حسیاتی ایسه فکری بسلیهن نسخ حیاتیدر که آکا قوقوسنی
ویرر ، ثمره سنی حاضرلار .

امثال تاریخیه ایله مثبت اولان بومطالعاندن استنتاج اولنه حق خلاصه
فکر شودر که : کوزللك ، حقیقت ، خیر و فضیلت ، حق و عدالت
فکرلری ، بر عالم لاهوتیدن و ماورای عقولدن کلهرک مؤسس و مکمل
بر صورتده قناعت فکریه و وجدانییه حلول ایتز . بونلر اکثریا بر برینه
مباین و معارض اولان افکار بشریه نك بطی و متردد الحصول محصولاتندن
عبارتدر . دیگر طرفدن بونلر بر فکر ویا آرزوی شخصینک محصولده
دکالدر ، بلکه عمومک و حسیات عمومیه نك متکای قویسنه استناد
ایدرلر .

واقعا انکار اولنه ماز که عموم و افکار عمومیه هنوز حال انقسامده در ،
و معارض فرقه لر هنوز یکدیگره قارشى صدای مخالفت و اعتراض اظهارندن
خالی قالمیورلر . بوکا باقوبده خیر و فضیلت و حق و عدالت حقسنده کی
تناقض فکر بردوام اوله جغنه می قائل اولق اقتضا ایدر ، شمدیه قدر
ساحه تحقیقه ایصال ایدیلن ترقیاته نظراً انسانلر تعاضد و تعاون
اجتماعینک ماهیتی ادراک و حقیقت منفعتلری حس و تقدیر ایتکدن ،
حقایق اجتماعیه نك اصل و ماهیتی آ کلامقندن متحصّل بر قناعتله

صنوف مختلفہ نك ہر جمعیتہ کی مختلف جمعیتوں کی بشریتہ کی آہنك
 اساسیہ دہا کوزل بر صورتہ حسن و تقدیر ایدہ جگہ کی و بصورتہ
 افکار مخالفہ و متباہنہ نك کتدجہ رہین انقراض اولہ جنی قویاً
 مأمولدر .

قاضی کوی فی ۱۴ شباط سنہ ۳۲۶

بریلع نوری

